

Rezumat

Teza de abilitare *Literartura comparată – între teoria literaturii și studiile culturale* are 8 capitole, un rezumat în limbile română și engleză, bibliografie. *A citi* presupune și *a compara*. Ficțiunea combinată cu realitatea, cu experiențele noastre, cu alte lecturi etc., astfel că metoda comparatistă a funcționat empiric în studiile de literatură și de retorică dintotdeauna, doar conceptualizările au apărut mai târziu. Legătura între social și livresc este ușor de sesizat; condițiile socio-istorice similare provoacă structuri textuale comparabile. Capitolele arată istoricul domeniilor mele de cercetare prin intermediul cărților, studiilor, capitolelor, articolelor publicate. Astfel, am publicat:

- 7 cărți ca autor unic și una având o co-autoare, apărute la edituri acreditate CNCS
- 3 capitole în volume colective din edituri acreditate
- 4 articole indexate ISI și 2 – indexate în ERIH INT2
- 35 de lucrări în volume-proceedings, cu comitet științific internațional
- 52 de lucrări în publicații indexate BDI
- 2 articole în volume *In Honorem*, apărute la edituri recunoscute
- 23 de articole în reviste naționale
- 26 de cronici și recenzii de carte
- am identificat 56 citări, cronici și referințe referitoare la cărțile și articolele mele

În primul capitol, *Introducere. Premise ale cercetării*, vorbesc despre legătura dintre cercetarea din cadrul tezei de doctorat, *Nichita Stănescu – experiment poetic și limbaj*, elementele de noutate pe care le-am adus în receptarea poeziei lui Nichita Stănescu printr-o viziune personală a receptării, într-un demers interdisciplinar în care am folosit arsenalul teoriei literaturii și concepte filosofice, raportându-le, în principal, la raportul semnificant/semnificat-increat/creat și la invarianții semantici. Deși subiectul tezei de doctorat este din literatura română, instrumentele de analiză aparțin, mai curând, teoriei literaturii, utilizabile, mai apoi, în literatura universală și comparată, pentru că una din premisele posibilității studierii literaturii comparate este tocmai existența unui cod hermeneutic comun, aplicabil în literaturile lumii, care este cel al literaturii comparate. Cealaltă direcție este

apropiată studiilor culturale și, implicit, antropologiei culturale. Literatura unei comunități etnice minoritare în cadrul unei culturi majoritare dovedește o preocupare specială, implicită sau explicită, în privința relaționării cu Ceilalți, măsura în care are posibilitatea să aleagă ori să refuze schimbarea, măsura în care stereotipurile culturale conservă în sens pozitiv ori pietrifică mecanismele sociale, iar esteticul, ca parte a acestuia în antropologia culturală, riscă să devină un construct artificial.

Domeniul studiilor comparatiste rămâne unul controversat, cu o arie de cercetare și cu o metodologie în schimbare, de la teoria literaturii la studiile culturale, de la critica literară la cea culturală, acum predominantă.

Al doilea capitol, *Teoria literaturii, instrumentar general de analiză*, este pus în relație cu denumirea de *literatură generală* dată literaturii universale. Dacă în prima jumătate a secolului XX interesul se concentra asupra studiului surselor și influențelor, în perioada contemporană studiul temelor constituie un centru de interes atât în școala europeană de comparatism, cât și în cea americană. Relația comunicare-lectură-interpretare este legată de comprehensiunea graduală (la un prim nivel) și de comprehensiunea globală (la al doilea nivel). Semnul are funcție intențională, trimite la lucruri, dar poate trimite și la *altceva*. Reprezentarea este un obiect constituit din semnificații. Relațiile de reprezentare dintre semnificații și lucrurile la care trimit nu sunt omogene. Semnul lingvistic poate fi mai productiv în comunicare; în funcție de gradul de ambiguitate (ambiguitatea văzută în sensul pozitiv al esteticii simboliste, ca stimulatив al imaginației, nu în sensul negativ de „obscur”), el poate revitaliza un sens denotativ muribund prin conotații noi, așa cum mituri uitate sau îngropate sub straturi succesive sunt redescoperite. Am în vedere clasificările pe care le fac Paul Hazard și Daniel Henri-Pageaux în receptarea literaturii universale (generale) și comparate.

În capitolul al treilea, *Imagologia*, analizez, la nivel teoretic și prin prisma lucrărilor publicate de mine, relația dintre literatură și studiile culturale, în care imagologia este mediatorul dintre ele. Cu toate că originea comparatismului e în studiile istorice, el transgresează și spre domenii ale filologiei, mai întâi prin reprezentările străinului într-o cultură sau ale unei culturi în ochii străinului. Imagologia își asumă analiza elementelor ce compun un cadru istoric, social, cultural ce articulează un context narativ. Analiza, din perspectivă sociologică, a construcției identității etnosociale, devine o redefinire paradigmatică a construcției identitare în contexte mereu noi. La nivel filosofic, se discută

diversitatea câmpului imaginilor (care poate fi structurat prin metode comparatiste) în funcție de geneza lor și de matricele senzoriale. Drumul de la natură la cultură pe care îl parcurge civilizația umană este urmat, într-un anumit fel, și de imagine, care ezită între *genesis* și *poiesis*, cu distanțări, apropieri și contopiri succesive, devenind, astfel, instrument cunoaștere a Celuilalt. Scenariul în imagologia comparată presupune imagini articulate în mișcare – obiect al cercetării semiotice al culturii și ramură specială a studiilor comparate care oferă un fel de materialitate sistemelor de valori în contact, „privirilor” încrucișate care codează și decodează, printr-un tip specific de discurs, rădăcinile comune ale diferitului și apropierile similitudinilor, tensiunile ființei umane în relațiile sale cu diverse scene de viață

Capitolul al patrulea, *Studiile culturale, rama studiilor literare comparatiste*, arată evoluția tot mai pregnantă a criticii literare spre critica culturală. Iau ca exemplu felul în care abordez personajul feminin în cartea mea, *Despre personajul feminin. De la Eva la Simone de Beauvoir*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, într-o manieră hotărât interdisciplinară, la confluența studiilor literare cu cele culturale, cu antropologia, cu mitologia și cu sociologia. Personajul feminin este analizat pornind de la mitul androgenului până la diversele forme de feminism ale secolului XX. Raportarea imaginii așa-zis literare la paraliteratură, la alte arte și la alte domenii ale cunoașterii creează imagologia femininului, în intenția de a se pune problema alterității, a identității, a alienării culturale în rama generală a imaginarului cultural. În cartea de față, imaginea literară devine un proces simbiotic al literaturizării și al socializării pentru că reflectă modul de funcționare al unei societăți în interiorul propriei ideologii, în sistemul ei literar, infuzat de un anumit „imaginar social”. Conform sintagmei de *literatură comparată*, e necesară o relație de alteritate care poate, în acest caz, porni de la mitul androgenului ce permite identificarea cu Celălalt. Văzut în cheie dramatică, tragică, ironică sau comică, personajul feminin este o constantă a literaturii, pentru că este prezentă permanentă în plan real. Antropologia socio-culturală presupune perspective complexe asupra lucrurilor. O metodă, așa cum demonstrez, trebuie aplicată și prin prisma femininului, prin ochiul Celei care a contribuit, în egală măsură, în felul ei, la evoluția istoriei omenirii.

O altă secevniță o acord prezentării rezultatelor cercetării mele referitor la literatura ex-iugoslavă, la cea de limba română din Serbia, la comunități etnice minoritare: aromânii și ucrainenii. Literatura este parte importantă a unei morfologii culturale, ale cărei fațete le pune în lumină prin raportul național/universal. revoltatul, conformistul, levantinul, străinul, creștinul, musulmanul, evreul, dictatorul sunt tipologii existente și în plan universal, dar aici apar particularizate, ca produse ale unui mediu și ale unei istorii specifice, în cheie mai curând

dramatică, dar și parodică. Cu cât mozaicul etnic este mai bogat și istoria mai contorsionată (spre exemplu, perioada interbelică), sistemul de articulare sociale este mai complex, iar acesta se regăsește în literatura de limba română din Serbia. Elementul comun al demersurilor de față este structurarea vieții umane în cadrul unor grupări familiale având cutume bine sedimentate în timp.

Capitolul al cincilea, *Proiecte de cercetare*, face o radiografie a celor 9 proiecte la care am participat și a lucrărilor prin care am diseminat rezultatele cercetării.

Capitolul al șaselea, *Participări la manifestări științifice internaționale*, arată preocupările mele de a cunoaște care e situația domeniilor de interes la nivel național și internațional. Am participat la cincizeci de manifestări științifice internaționale și cu participare internațională. Am fost moderator de secțiune la 9 manifestări științifice, membră în comitetul științific – 7 manifestări științifice, coorganizator – 3 conferințe internaționale, o dată – invited teacher.

În capitolul șapte, *Activități redacționale, participări în comisii, cursuri de formare și afiliari*, prezint activitatea de recunoaștere în domeniile de interes: membră în redacția și în comitetul științific a 7 publicații de specialitate, dintre care 5 sunt indexate în BDI. Coeditor și recenzent pentru 5 volume ale unor conferințe internaționale, recenzentă a unor manuale de limba română ca limbă străină din Serbia. Am scris prefața sau postfața pentru 11 volume. Am fost referent științific pentru 10 volume. Am coordonat două volume colective, rezultat al unor proiecte de cercetare. Sunt afiliată la 7 organizații din domeniul meu de activitate. Am obținut 6 diplome și certificate în urma unor cursuri de perfecționare, specializare, formare.

În capitolul opt, *Plan de evoluție și dezvoltare a carierei*, am în vedere faptul că lumea contemporană aduce noi contexte cosmopolite, supuse unei globalizări rapide, astfel încât comparatistul trebuie să se raporteze la domenii variate, inclusiv la lumea tehnico-financiară, ca fundal social transferat cărții. Intenția mea este de a fi mereu la curent cu noutățile carea par în acest domeniu în schimbare, cu o metodologie încă destul de controversată. Participarea la manifestările științifice internaționale este cea mai bună modalitate de a fi la zi cu tendințele din evoluția cercetării domeniului comparatist și aplicarea ei în didactică, la cursuri, seminarii, lucrările pe care le voi coordona, cărțile și articolele pe care
le
voi
scrie.

Call

